

1.4 Ontwikkelingen corona

De gemeente Gorinchem heeft zich het afgelopen jaar ingespannen om de crisis voor de inwoners en bedrijven in veilige banen te leiden, en waar mogelijk compenserende maatregelen te treffen. Zo is er bijvoorbeeld besloten tot het verlenen van uitstel van betaling op de gemeentelijke belastingen, gevolgd door uitstel van inning van de huren van gemeentelijk vastgoed en sportvoorzieningen, waarna besloten is tot het niet meer in rekening brengen van de huren van terrassen van de horeca. Daarna zijn nog tal van maatregelen genomen waarover wij de gemeenteraad in de verschillende coronanieuwsbrieven (16) uitgebreid hebben geïnformeerd.

Samengevat hebben de volgende onderwerpen inmiddels geleid tot zichtbare financiële consequenties. Ook is aangegeven in hoeverre de gemeente voor dit onderwerp door het Rijk wordt gecompenseerd.

Financiële gevolgen door corona (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Geplande lasten 2020	Werkelijke lasten 2020	Voorziene lagere baten 2020	Werkelijke lagere baten 2020	Compensatie Rijk	Nummer
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning							
0.1	Bestuur	-200	18				1-8
0.2	Burgerzaken	68				68	2
Totaal Programma 1		-132	18	-	-	68	
Programma 2. Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer		127				3
1.2	Openbare orde en Veiligheid	117	145		-5	101	4
Totaal Programma 2.		117	272	-	-5	101	
Programma 3. Verkeer en Vervoer							
2.1	Verkeer en vervoer		13				5
2.2	Parkeren				185		24
2.4	Economische Havens en waterwegen				184		6
2.5	Openbaar vervoer	-132	-198	141	243		7
Totaal Programma 3.		-132	-185	141	612	-	
Programma 4. Economie							
3.1	Economische ontwikkeling	500					8
Totaal Programma 4.		500	-	-	-	-	
Programma 5. Onderwijs							
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	68	60		-11	68	9
Totaal Programma 5.		68	60	-	-11	68	
Programma 6. Sport, Cultuur en Recreatie							
5.1	Sportbeleid en activering	5	5				
5.2	Sportaccommodaties			61	45	42	10
5.3	Cultuurpresentatie, productie en participatie	276	96	16	10	309	11
5.4	Musea	-5		25		23	12

Financiële gevolgen door corona (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Geplande lasten 2020	Werkelijke lasten 2020	Voorziene lagere baten 2020	Werkelijke lagere baten 2020	Compensatie Rijk	Nummer
5.5	Cultureel erfgoed			11	18		13
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-284	-284				14
Totaal Programma 6.		-8	-183	113	73	373	
Programma 7. Sociaal Domein							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	106	226	38	38	54	15
6.2	Wijkteams	28	8			28	16
6.3	Inkomensregelingen	5.216	5.116			5.127	17
6.4	Begeleide participatie	198	198			198	18
6.5	Arbeidsparticipatie	357	357			783	19
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)		6				
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	25	153	48		129	20
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	83				83	21
6.81	Geëscaleerde zorg 18+						
Totaal Programma 7.		6.013	6.064	86	38	6.402	
Programma 8. Duurzaamheid							
7.3	Afval	232	232				22
Totaal Programma 8.		232	232	-	-	-	
Programma 9. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing							
8.3	Wonen en bouwen			20	24		23
Totaal Programma 9.		-	-	20	24	-	
Algemene dekkingsmiddelen							
0.63	Parkeerbelasting			297	133	297	24
0.64	Belasting Overig			86	52	33	25
Totaal algemene dekkingsmiddelen.		-	-	383	184	330	
Overhead.							
0.4	Overhead	624	345			169	26
Totaal Overhead.		624	345	-	-	169	
Totaal Programma's		7.283	6.623	743	915	7.512	

Kort samengevat:

In 2020 hebben wij als gevolg van de crisis € 6.623.000 aan extra kosten gemaakt. Daarnaast hebben we € 915.000 minder aan baten ontvangen. Dat betekent een totaal nadelig effect voor Gorinchem van € 7.538.000. Het nadelig effect wordt voor een belangrijk deel gecompenseerd door de compensatie van € 7.512.000 die wij van het Rijk en provincie hebben ontvangen.

Voor diverse corona-compensatieregelingen geldt dat uitvoering in 2021 zal plaatsvinden en er geen mogelijkheid is om die kosten op te vangen binnen de reguliere begrotingsbudgetten van 2021. Wij stellen in die gevallen voor om (conform voorgaand hoofdstuk) het restantbudget te bestemmen voor 2021.

1. Om de raadsvergaderingen coronaproof te kunnen laten plaatsvinden zijn er in 2020 extra kosten gemaakt.
2. Het Rijk heeft extra middelen beschikbaar gesteld waarmee gemeenten gecompenseerd worden voor coronamaatregelen die gemeenten moeten treffen voor de Tweede Kamerverkiezingen. Voor Gorinchem gaat het om een bedrag van € 68.000.
3. In 2020 hebben wij € 127.000 besteed aan het treffen van diverse maatregelen in de stad en het plaatsen van LED-schermen in winkelstraten ten behoeve van de 1,5m-naleving.
4. Wij hebben € 145.000 besteed aan de extra inzet van Boa's ten behoeve van handhaving van de coronamaatregelen.
5. Er zijn extra kosten gemaakt voor de fietsenstalling aan de Kruisstraat.
6. Als gevolg van de coronacrisis hebben wij € 184.000 minder aan haven- en kadegelden ontvangen.
7. Door corona en de twee lockdowns heeft Riveer minder passagiers. Daardoor is er sprake van minder baten ad. € 243.000. Om deze inkomstenderving te dempen heeft Riveer de dienstregelingen afgeschaald. Dit heeft geresulteerd in reductie van ingehuurd personeel en lagere brandstofkosten ad € 205.000. Door de verplichte hygiënemaatregelen heeft Riveer incidenteel extra lasten ad € 7.000.
8. Met de vaststelling van het re-activatieplan is € 500.000 beschikbaar voor een pakket aan stimulerende maatregelen waardoor we als gemeente zo goed mogelijk kunnen anticiperen op de effecten van de coronacrisis op onze economie en onze ondernemers hierbij kunnen ondersteunen, faciliteren en stimuleren.
9. Het kabinet heeft besloten voor kinderen van wie één of beide ouders werken in een cruciaal beroep of vitale sector noodopvang te organiseren. Van het Rijk hebben we € 52.000 compensatie gekregen. Ouders/verzorgers van een kind dat gebruik maakt van de gemeentelijke regelingen voorschoolse educatie, peutersaandoel en sociaal medische indicatie hebben een vergoeding gekregen voor het betalen van de eigen bijdrage. Het verstrekken van de vergoeding wordt uitgevoerd door de kinderopvangorganisatie SKG en Alexandra. Het Rijk compenseert Gorinchem voor € 16.000. Het bedrag is toegevoegd aan het budget kinderopvang.
10. De sportverenigingen hebben de activiteiten moeten stilleggen. Dit heeft geleid tot het niet doorgaan van sportevenementen en extra lasten en bij het weer opstarten van de sportactiviteiten. Om de verenigingen tegemoet te komen zijn de lasten voor het gebruik van de accommodaties voor de maanden maart tot en met juni niet meer in rekening gebracht (€ 45.000). Het Rijk heeft via een specifieke uitkering € 42.000 gecompenseerd.
11. Concentratie van cultuuractiviteiten in de Nieuwe Doelen maakt het mogelijk zoveel mogelijk voorstellingen door te laten gaan in coronatijd binnen een ruime locatie. De noodzakelijke aanpassingen kosten € 60.000 en komen ten laste van niet bestede cultuurbudgetten. Los van deze aanpassing heeft het Rijk € 282.000 beschikbaar gesteld voor borging van de lokale en regionale cultuurinfrastructuur. Het bedrag is toegevoegd aan het cultuurbudget. Hiervan is € 96.000 corona-compensatie uitgekeerd aan diverse culturele instellingen. Naast de bijdrage bij het Rijk hebben wij van provincie een bedrag van € 27.000 noodsteun ontvangen voor de culturele sector. Ook dit bedrag is toegevoegd aan het cultuurbudget.
12. Het aantal bezoekers aan onze musea is in 2020 achtergebleven ten opzichte van voorgaande jaren. Als compensatie voor de lagere bezoekersopbrengsten hebben wij van de provincie een subsidie ontvangen van € 23.000.
13. Aan gebruikers van diverse gemeentelijke panden hebben wij huurcompensatie verstrekt.
14. Het evenement Nederland staat op tegen Kanker is afgelast wegens corona. Het budget is verlaagd (na aftrek van de al gemaakte kosten) voor een bedrag van € 271.000. Dit geld is ingezet voor het re-activatieplan (zie

- punt 8). Op het budget voor overige evenementen bleef € 13.000 onbesteed door het niet doorgaan van diverse evenementen.
15. Wij hebben Molenhopper compensatie verstrekt voor het omzetverlies als gevolg van corona. Ook hebben wij een aantal sociaal culturele organisaties in onze gemeente een aanvullende subsidie verstrekt ter compensatie van de huurkosten. Van het Rijk hebben wij € 54.000 ontvangen als compensatie voor onder andere het kwijtschelden van huur, het compenseren van tegenvallende inkomsten uit horeca en zaalverhuur van buurt- en dorpshuizen en voor scouting en speeltuinen.
 16. Ter compensatie van de directe meerkosten maatschappelijke ondersteuning die voortkomen uit de coronamaatregelen hebben wij van het Rijk € 28.000 ontvangen.
 17. De uitvoering van de Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers (Tozo) is verzorgd door Avres. De regeling voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud, als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt, en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen.
Het aandeel van de gemeente Gorinchem bedraagt in 2020 € 5,1 mln. inclusief uitvoeringskosten. Het Rijk vergoedt de kosten van deze regeling via een specifieke uitkering (SPUK).
 18. Van het Rijk hebben wij € 198.000 ter compensatie van het opvangen van exploitatietekorten bij omzetverliezen van de Sociale Werkbedrijven. Dit bedrag hebben wij beschikbaar gesteld aan Avres.
 19. Avres voert de Participatiewet uit. Er is sprake van omzetverlies voor het werkbedrijf, doordat medewerkers niet hebben kunnen werken binnen de richtlijnen van het RIVM. Het Rijk compenseert € 357.000. Het bedrag wordt doorbetaald aan Avres. Het Rijk heeft daarnaast € 76.000 beschikbaar gesteld voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Wij krijgen dit geld om de reguliere dienstverlening op peil te houden nu de instroom in de bijstand toeneemt. Tot slot hebben wij van het Rijk in december € 349.000 aan aanvullende middelen ontvangen om de werkloosheid te bestrijden.
 20. Wij hebben Rivas voor € 80.000 gecompenseerd voor de dagbesteding die geen doorgang heeft kunnen vinden. Diverse zorgverstrekkers zijn voor in totaal € 71.000 gecompenseerd ter compensatie voor het omzetverlies huishoudelijke ondersteuning en individuele begeleiding. Ter compensatie van de directe meerkosten maatschappelijke ondersteuning die voortkomen uit de coronamaatregelen hebben wij van het Rijk € 49.000 ontvangen. Voor uitvoering van het gemeentelijk schuldenbeleid hebben wij € 32.000 extra van het Rijk ontvangen. Het ministerie van VWS heeft besloten de eigen bijdragen voor de maanden april en mei vrij te stellen. Ter compensatie hebben wij van het Rijk € 48.000 ontvangen.
 21. De jeugdhulp is ondergebracht bij de gemeenschappelijk regeling DG&J. De uitvoerende jeugdhulporganisaties hebben kosten gemaakt door aanpassingen in de methoden van zorg, die voortkomen uit de coronamaatregelen en het volgen van de RIVM-richtlijnen (bijv., beeldbellen, mondkapjes etc.). Ook zijn instellingen ondersteund door het doorbetalen van de zorgorganisatie, ondanks dat zorg niet is geleverd. Zorg die later alsnog is geleverd (uitgestelde zorg) veroorzaakt ook een kostenstijging. Het Rijk compenseert hiervan € 83.000. Wij hebben het bedrag toegevoegd aan het budget Jeugd.
 22. Door de crisis heeft Waardlanden fors hogere kosten gemaakt voor de verwerking van het substantieel meer aangeboden afval in de periode maart tot en met juni en voor de bemensing en beveiliging van de AfvalBrengStations. Daarnaast worden extra rondes gereden voor de inzameling van restafval en grofvuil. In overleg met de VNG heeft het Rijk besloten om deze kosten (landelijk € 32 mln. inclusief eventuele afdracht aan het BTW-compensatiefonds) te vergoeden.
 23. Wij hebben gebruikers van gemeentelijke panden gecompenseerd in de huurkosten.
 24. De lockdown leidde tot het wegvallen van bezoekers aan de binnenstad. Financieel werd dit o.a. zichtbaar door het wegvallen van de parkeerinkomsten. In 2020 gaat het om een bedrag van € 318.000. De compensatie van het Rijk bedroeg € 297.000.
 25. Om ondernemers in de binnenstad te ondersteunen in coronatijd, is de terrashuur voor 2020 kwijtgescholden. Dit betekent een derving van de huren van € 52.000. Van het Rijk hebben wij € 33.000 compensatie ontvangen.
 26. Het vergaderen via teams, het thuiswerken van de medewerkers, kosten van noodzakelijke aanpassingen aan het gemeentehuis en extra communicatie heeft € 67.000 gekost. Aan extra inhuur van personeel hebben we in 2020 als gevolg van corona € 281.000 uitgegeven omdat sinds maart 2020, als gevolg van de crisis, onder meer extra capaciteitsinzet nodig is geweest voor de rolinvulling van een strategisch communicatieadviseur en inzet

van online experts om te monitoren, signaleren en te communiceren. Van het Rijk hebben wij € 169.000 ontvangen.

Aanvullende coronacompensatie

Het kabinet heeft enkele belangrijke besluiten genomen in het kader van de coronacompensatie. Zo heeft het Kabinet, in vervolg op de eerste tranche compensatie, een aanvullend compensatiepakket corona beschikbaar gesteld. De tweede tranche compensatie van ruim € 330 mln. voor 2020 was ter compensatie van onder andere inkomstenderving (precariobelasting en marktgelden en evenementenleges), meerkosten (bv. buurt en dorpshuizen, toezicht en handhaving, coronaproof verkiezingen, lokale culture voorzieningen en sociale werkbedrijven. Voor Gorinchem ging het daarbij om een bedrag van € 854.000.

Het Rijk en medeoverheden hebben afspraken gemaakt over reële compensatie van medeoverheden voor gederfde inkomsten en gemaakte kosten. In december hebben de gemeenten van het Rijk nog extra aanvullende middelen gekregen van het Rijk. Voor Gorinchem ging het om € 527.000. In januari 2021 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

De gemeente Gorinchem deelt in de kosten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid en de dienst Gezondheid en Jeugd. Vanzelfsprekend hebben deze organisaties kosten gemaakt voor de coronamaatregelen. Deze kosten declareren zij rechtstreeks bij het Rijk. De Dienst Gezondheid en Jeugd heeft het toezicht kinderopvang overwegend uitgevoerd via videobellen. Het reactief en signaalgestuurd Wmo toezicht is in voorkomende gevallen uitgevoerd. Het proactief Wmo toezicht is niet uitgevoerd om zorgaanbieders in coronatijd niet nodeloos te willen belasten.